

Läsa långa och svåra texter

Det kan vara jobbigt att läsa långa texter, men det finns strategier som kan göra det lättare.

Det första rådet är att du *inte* ska börja läsa texten direkt på första raden. Innan du börjar läsa ska du istället skaffa dig förförståelse för vad texten kommer att handla om. Förförståelsen gör att det blir lättare att förstå texten när du sedan läser den.

Efter att du har läst texten ska du kanske samtala eller skriva om den. Då är det viktigt att kunna sammanfatta texten. Att sammanfatta och att prata eller skriva om det du har läst gör också att du minns innehållet bättre. Du lär dig också att använda nya ord i rätt sammanhang.

Läs råden på nästa sida och pröva dem nästa gång du ska arbeta med en lång och kanske svår text.

Innan läsning

- Läs rubriker och underrubriker.
- Finns det bilder? Titta på bilderna och läs bildtexterna.
- Finns det tabeller, diagram eller faktarutor? Titta noga på dem och försök förstå dem.
- Finns det frågor i slutet av texten? Läs dem.
- Läs första meningen i varje stycke.
- Stryk under och slå upp de ord som du eventuellt inte förstår i rubrikerna och i den första meningen i varje stycke.
- Skriv en mening om vad du tror att texten kommer att handla om.
- Skriv ner en fråga som du vill ha svar på.

Under läsning

- Läs texten från början. Det är okej om du inte förstår varje ord om du ändå tycker att du förstår innehållet.
- Stanna efter varje avsnitt och anteckna ett par nyckelord.*
- Berätta för dig själv vad avsnittet handlade om. Om du inte riktigt har förstått kan du slå upp de svåraste orden och sedan försöka återberätta vad du har läst.

Efter läsning

- Använd dina nyckelord och berätta om texten eller skriv en sammanfattning av texten utan att titta i den. Då vet du att du inte plagierar och alltså bara skriver av texten. Om du skriver med dina egna ord har du också gjort kunskapen till din egen.
- Kontrollera efteråt om din sammanfattning stämmer med texten.
- Skriv också ner vad texten fick dig att tänka på eller vilka nya frågor texten gav dig.

* Ord som innehåller mycket information och som gör att du kommer ihåg det viktigaste i texten. Nyckelord kallas ibland för stödord.

Stor brist på kunskap om läxor

På den här sidan kan du läsa en artikel om vad några skolexperters säger om läxor. Eftersom artikeln är lång och ganska svår kan du gärna använda dig av råden på förra uppslaget.

Det finns många åsikter om läxor – men vad säger forskningen egentligen?

Man kan säga två saker om forskningen om läxor:

1. Det finns väldigt lite forskning om läxor.
2. Den forskning som finns är inte entydig. Vissa studier säger att läxor inte leder till bättre lärande medan andra studier kommer fram till att läxor kan förbättra skolresultaten.

Så det är med andra ord svårt att dra några säkra slutsatser om vad läxforskningen vill säga. Klart är att läxor är ett mycket komplext ämne. Fyra experter reder ut ämnet.

Den pensionerade forskaren **Jan-Olof Hellsten** är en av få svenskar som har studerat läxorna och deras funktion. Han tittade särskilt på elevernas arbetsmiljö.

– Läxor leder till en stor arbetsbelastning som kan bli negativ för eleverna och göra att de mår psykiskt och fysiskt dåligt. Därför är det en viktig arbetsmiljöfråga.

Innan Jan-Olof Hellsten började forska vid Uppsala universitet arbetade han som lärare och skolledare. I gymnasiet undervisade han i matematik, filosofi och religion.

– Som lärare och skolledare försökte jag att arbeta utan läxor. Det var svårt eftersom läxor var en helt naturlig och självklar del i skolan.

Vad är negativt med läxor?

– De skapar stora konflikter i familjerna när föräldrar ska pressa eller tvinga barnen att göra läxor. Vi vuxna uppmuntras att hålla isär fritid och arbetsliv, men läxorna gör att en del barn blir stressade och utbrända. En ung och ambitiös tonåring klarar inte att hålla isär fritid och arbete, svarar Jan-Olof Hellsten.

Han påpekar att i skolan kan eleven få kvalificerad hjälp av utbildade och engagerade lärare. "Läxorna" kan klaras av under den vanliga skoldagen, som enligt hans mening borde kunna förlängas.

– Jag är verkligen inte emot att eleverna pluggar. De måste räkna, räkna och räkna. De måste plugga

Läxornas vara eller inte vara är en kontroversiell fråga. Forskarnas studier är inte entydiga och det är många faktorer som spelar roll.

glosor. Men det bör ske på skoltid. Jag tror att det skulle leda till att eleverna anstränger sig mer än i dag och att resultaten förbättras.

Jan-Olof Hellsten kallades ibland för de "lata elevernas bästa vän" när han argumenterade mot läxor. Men då har kritikerna inte förstått vad jag menar, säger han.

– Det krävs hårt arbete för att klara studierna, det är viktigt att komma ihåg.

Max Strandberg har både varit lärare och lärarutbildare och idag är han lektor och forskare vid Stockholms universitet.

Han tycker att debatten blir fel om man enbart diskuterar läxornas vara eller inte vara.

Vilka läxor kan vara bra?

– Det viktiga är att diskutera läxornas kvalitet och innehåll. Om man ska ha läxor ska de vara bra. Man ska inte ge läxor enbart för att ge läxor, säger han.

Max Strandberg menar att forskningen också behöver titta på hur lärarna följer upp läxorna och vilken typ av läxor som har bäst effekt på lärandet. Dessutom bör läxorna utformas på olika sätt beroende på ämne.

– Om läxor leder till konflikter är de fel utformade, för svåra, eller så har läraren inte hunnit förklara läxan.

Han menar att hemläxor måste passa att göra hemma. Man kan till exempel ge hemuppgifter om att diskutera olika moraliska frågor som alla kan prata om. Eller frågor som har med föräldrars barndom och ungdom att göra. Han kallar denna typ av läxor för samarbetsläxor.

– Det är viktigt att kunna göra sina hemuppgifter i lugn och ro och man ska inte behöva betala för läxhjälp, säger Max Strandberg.

Han vill att det ska forskas mer om både undervisning och läxor. Däremot menar han att det finns forskning som visar att betygssättning av hemläxor inte är bra.

– Grunden för betyg måste vara det man gör i skolan, inte hemma, säger Max Strandberg.

Jan-Eric Gustafsson är professor i pedagogik vid Göteborgs universitet och har forskat om läxors effektivitet. Han har undersökt sambandet mellan läxor i matematik och klassens resultat. Han ser då att det finns ett positivt samband mellan läxor och elevens resultat.

– Effekterna av läxläsning är inte jättestora men de finns. Jag planerar att gå vidare med att undersöka

föräldrarnas påverkan på läxläsningen, säger Jan-Eric Gustafsson.

Ingrid Westlund, doktor i pedagogik vid Linköpings universitet anser att Jan-Eric Gustafsson resonerar på ett klokt sätt. Det är så många faktorer som påverkar läxors effektivitet, och därför blir det svårt att tolka resultaten av forskningen.

– Det kan till exempel vara stor skillnad mellan läxor till elever i olika åldrar, i olika ämnen och inte minst mellan vilka lärare och föräldrar eleverna har, menar hon.

Varför forskas det så lite om läxor i Sverige, tror du?

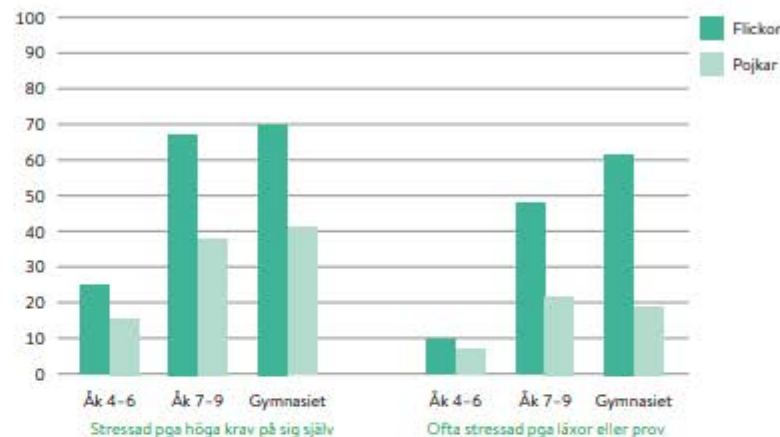
– Jag tror att det beror på att lärarna tar läxor för givet. Det sitter i ryggmärgen hos både lärare och föräldrar att läxor är något positivt. Därför har det inte forskats så mycket inom detta område.

Dessutom är nog de flesta idag överens om att det är lärarnas förståelse och undervisningens kvalitet som betyder mest för skolresultaten. Läxorna spelar inte så stor roll då, avlutar Ingrid Westlund.

Hans Arbman och **Thomas Lerner**, DN. Bearbetad och förkortad.

Vad skapar stress i skolan?

SCB (Statistiska centralbyrån) frågade barn och ungdomar om de kände sig stressade i skolan och vad det i så fall berodde på. Titta på diagrammet och se hur de svarade.

Andel barn (10–18 år) som känner sig stressade av olika anledningar när det gäller skolan.

Källa: SCB 2012

En bra läxa

- ska hänga ihop med undervisningen
- ska förberedas och förklaras ordentligt i skolan
- säkerställer att alla elever har möjlighet att lyckas med läxan
- kräver inte att någon vuxen hjälper till hemma
- följs upp med gemensamma diskussioner i klassen.

Källa: Skolverket